

Stanje izvajanja razvojne agende iz Dohe

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 21. novembra 2013 o stanju izvajanja razvojne agende iz Dohe in pripravi na deveto ministrsko konferenco STO (2013/2740(RSP))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju deklaracije ministrske konference Svetovne trgovinske organizacije (STO) iz Dohe z dne 14. novembra 2001,
 - ob upoštevanju deklaracije ministrske konference STO iz Hongkonga z dne 18. decembra 2005,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 4. aprila 2006 o oceni kroga pogajanj iz Dohe po ministrski konferenci STO v Hongkongu¹,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 24. aprila 2008 z naslovom Reformirani Svetovni trgovinski organizaciji naproti²,
 - ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o razvojni agendi iz Dohe, zlasti z dne 9. oktobra 2008³, 16. decembra 2009⁴ in 14. septembra 2011⁵,
 - ob upoštevanju deklaracije, sprejete 29. maja 2013 na 28. seji usmerjevalnega odbora parlamentarne konference o STO,
 - ob upoštevanju izjav na neuradnih srečanjih odbora za trgovinska pogajanja 11. aprila in 3. junija 2013 ter na njegovem uradnem srečanju 22. julija 2013,
 - ob upoštevanju razvojnih ciljev tisočletja Organizacije združenih narodov,
 - ob upoštevanju četrtega splošnega pregleda pomoči za trgovino, ki je potekal od 8. do 10. julija 2013,
 - ob upoštevanju člena 110(2) Poslovnika,
- A. ker se je krog pogajanj iz Dohe začel leta 2001 z namenom, da se ustvarijo nove trgovinske priložnosti, okrepijo večstranska trgovinska pravila in obravnavajo trenutna neravnovesja v sistemu trgovanja, in sicer tako, da se v središče pogajanj postavijo potrebe in interesi držav v razvoju, zlasti najmanj razvitih držav; ker navedeni cilji izhajajo iz prepričanja, da lahko večstranski sistem, ki temelji na več pravičnih in nepristranskih pravilih, prispeva k pravični in pošteni trgovini, usmerjeni h gospodarskemu razvoju vseh celin in k odpravljanju revščine;

¹ UL C 293 E, 2.12.2006, str. 155.

² UL C 259 E, 29.10.2009, str. 77.

³ UL C 9 E, 15.1.2010, str. 31.

⁴ UL C 286 E, 22.10.2010, str. 1.

⁵ UL C 51 E, 22.2.2013, str. 84.

- B. ker se EU nenehno zavzema za odločen večstranski in na pravilih temelječ pristop k trgovini, obenem pa priznava, da utegnejo tudi dopolnjevalni pristopi, kot so dvostranski, regionalni in večstranski sporazumi, spodbujati odpiranje trgovine, zlasti z liberalizacijo in nadgradnjo pravil in disciplin na političnih področjih, ki jih STO obravnava v manjši meri, ter podpirati večstranski sistem, kadar so navedeni sporazumi skladni z zahtevami STO;
 - C. ker so STO in pravila, navedena v sporazumih pod okriljem STO, izjemno pomembne, saj preprečujejo vsesplošni protekcionizem v pravem pomenu besede, ki se že od tridesetih let prejšnjega stoletja pojavlja kot odgovor na najresnejše finančne in gospodarske krize;
 - D. ker odprto in pravično večstransko trgovino bolj kot trgovinske tarifne ovire, ki se z napredovanjem globalizacije postopoma odpravljajo, ovirajo različne netarifne ovire;
 - E. ker je ministrsko zasedanje STO, s katerim so želeli skleniti krog pogajanj iz Dohe, konec julija 2008 zastalo na mrtvi točki;
 - F. ker je v zadnjih letih prišlo do več poskusov in pobud, da bi zastali razvojni agendi iz Dohe dali prepotreben zagon;
 - G. ker bo od 3. do 6. decembra 2013 v Indoneziji potekala deveta ministrska konferenca STO;
1. ponovno izraža popolno zavezanost trajni vrednoti multilaterizma, vendar podpira strukturno reformo STO, ki je potrebna za zagotovitev odprtega in pravičnega trgovinskega sistema brez diskriminacije, ki bo temeljil na skupnih pravilih ter v večji meri upošteval vlogo in interese malih in srednjih podjetij;
 2. poudarja sistemski pomen tega, da se na deveti ministrski konferenci doseže ambiciozen in uravnotežen rezultat, ki bi bil sprejemljiv za vse članice STO in bi pripomogel pripraviti pogoje za nadaljnja večstranska pogajanja;
 3. poziva k trgovinski agendi, temelječi na pravični in pošteni trgovini, ki bo osredotočena na razvoj in koristila vsem; poudarja, kako pomembno je v pogajanjih v celoti upoštevati posebne potrebe in interese držav v razvoju z nizkim dohodkom in najmanj razvitih držav; ponavlja, da je nujno treba zagotoviti, da bo načelo posebne in različne obravnave sestavni del vseh plasti pogajanj in da bo odražalo različne stopnje gospodarskega razvoja članic STO, kot je določeno v odstavku 44 deklaracije ministrske konference iz Dohe; meni, da morajo biti smiselne določbe načela posebne in različne obravnave natančnejše, redno pregledane in namenske;
 4. meni, da je trgovinska liberalizacija pomembno orodje za zagotavljanje trajnostne gospodarske rasti in razvoja, vendar jo morajo spremljati ustrezne dopolnilne politike, ki zajemajo makro- in mikroekonomsko posredovanje, pa tudi proračunsko preglednost, fiskalno politiko in enakost pri obdavčevanju, upravno poenostavitev, izobraževanje in usposabljanje, institucionalne reforme in socialno politiko, da bi kolikor mogoče povečali in bolje porazdelili koristi trgovinskih reform ter učinkovito izravnali vse negativne učinke;
 5. poudarja, da so članice STO ugotovile, da nekatere države še vedno nimajo človeških, institucionalnih in infrastrukturnih zmogljivosti, da bi lahko učinkovito sodelovale v

mednarodni trgovini, zato morajo večstranski sistem pospremiti tudi izboljšave v trgovinski zmogljivosti, kar pomembno dopolnjuje razvojno agendo iz Dohe; prav tako meni, da mora biti pomoč državam, ki se želijo pridružiti STO, še naprej prednostna naloga;

6. v zvezi s tem spominja na uspešno vlogo pobude o pomoči za trgovino; obžaluje, da so bila prvič po začetku izvajanja leta 2005 sredstva za obveznosti v letu 2011 zmanjšana zaradi finančne krize, zato je upadla podpora velikim gospodarskim infrastrukturnim projektom, zmanjšale pa so se tudi obveznosti v prometnem in energetskem sektorju; ugotavlja, da lahko tehnična pomoč na področju trgovinskih in večstranskih pobud, kot je preferencialna tarifna obravnava v okviru STO, pomaga nadomestiti navedeno zmanjšanje obveznosti; poziva članice STO, zlasti razvite države in gospodarstva v vzponu, naj bolje izkoristijo to priložnost;
7. vztraja pri tem, da je treba prenoviti sistem STO, pri tem pa upoštevati zahteve malih in srednjih podjetij v mednarodni trgovini ter potrebo po enostavnejših pravilih, tako na področju spodbujanja trgovine kot v sistemih mednarodnih arbitražnih razsodišč, da bi se izognili težavam, ki jih prinašajo spori s carinskimi ali trgovinskimi organi v nekaterih državah članicah STO;
8. spominja na četrto revizijsko konferenco o pomoči za trgovino, ki je potekala julija 2013 v Ženevi in na kateri so bile dokazane koristi, ki jih imajo države v razvoju od svetovnih trgovinskih verig; poudarja pa, da so udeleženci opredelili s trgovino povezane omejitve, ki preprečujejo podjetjem iz držav v razvoju, da bi se povezala ali povzpela po verigi vrednosti, pri čemer gre za neustrezno infrastrukturo, visoke stroške prevoza in pošiljanja, neustrezen dostop do financiranja trgovine, nezmožnost pritegniti neposredne tuje naložbe, pomanjkanje primerjalne prednosti ter visoki stroški vstopa na trg;
9. priznava pomembnost kmetijskega sektorja; meni, da bi morala EU podpreti ukrepe, ki obravnavajo pereče težave prehranske varnosti v državah v razvoju; v zvezi s tem opozarja, da bi morala EU zagotoviti skladnost med različnimi politikami EU na področju zunanjega delovanja, kot je zlasti zapisano v členih 205 do 208 Pogodbe o delovanju Evropske unije ter členu 21 Pogodbe o Evropski uniji, in sicer med razvojno politiko in skupno trgovinsko politiko, pri tem pa upoštevati potrebe in pomisleke tako držav članic kot držav v razvoju;
10. poziva razvite države in gospodarstva v vzponu, naj sledijo pobudi EU „vse razen orožja“ in najmanj razvitim državam ponudijo 100 % dostop do trgov brez carin in kvot ter zagotovijo izvajanje dodeljevanja storitev v najmanj razvitih državah;
11. meni, da bi zavezujoč sporazum o olajševanju trgovine prinesel precejšnje koristi vsem članicam STO, zlasti državam v razvoju in ustreznim gospodarskim akterjem, saj bi povečal preglednost in pravno varnost, zmanjšal upravne stroške in skrajšal carinske postopke, s tem pa bi bilo mogoče v celoti izkoristiti priložnosti, ki jih ponuja vse večja razširjenost regionalnih in svetovnih oskrbovalnih verig, mala in srednja podjetja pa bi lahko izkoristila prednosti bolj odprtih trgov; poudarja, da bi bilo treba državam v razvoju še naprej zagotavljati krepitev zmogljivosti in tehnično pomoč, da bi lahko te države povečale proizvodno zmogljivost in izkoristile prednosti večjega deleža dodane vrednosti v svetovnih verigah vrednosti;
12. opozarja, da študija učinkov razvojne agende iz Dohe, ki jo je pred kratkim naročila EU,

kaže, da bi olajševanje trgovine v ekonomskem smislu utegnilo biti enakovredno seštevku prednosti liberalizacije blaga in storitev; spominja, da lahko že samo boljši carinski postopki svetovnemu BDP letno prinesejo 68 milijard EUR in da bi bilo olajševanje trgovine številnim državam v razvoju glavni vir prihodkov;

13. meni, da bi bilo treba med prednostne naloge na ravni STO uvrstiti trgovinske in naložbene ovire, ki vplivajo na sektorje storitev, tudi IKT in telekomunikacije, strokovne poslovne storitve, finančne storitve, e-trgovanje, gradbeništvo, maloprodaja in distribucija; ti netaarifni ukrepi, vključno s predpisi v posameznih državah članicah, omejitvami lastništva in različnimi kriznimi ukrepi (tudi diskriminatornimi določbami na področju javnih naročil), so zaradi večje dodane vrednosti trgovine s storitvami in položaja EU kot največje izvoznice storitev izjemno pomembni;
14. zato pozdravlja začetek pogajanj o večstranskem sporazumu o trgovini s storitvami, kar je v skladu s ciljem osme ministrske konference o iskanju novih načinov, da bi se s članstvom v STO dodatno liberalizirala trgovina s storitvami; poudarja, da je EU zavezana spodbujanju dela na tem področju in prizadevanju za večstranskost sporazuma o trgovini s storitvami, in sicer tako, da bi prevzela opredelitve, pravila in načela, ki tvorijo jedro splošnega sporazuma o trgovini s storitvami; poudarja, kako pomembno je zagotoviti velikopoteznost sporazuma, razširiti njegov obseg in poglobiti pravila glede liberalizacije trgovine s storitvami, istočasno pa ohraniti nacionalne politične cilje članic STO in njihovo pravico do urejanja storitev splošnega pomena in sprejemanja dvostranskih in večstranskih obveznosti, rezultat pa čvrsto umestiti v strukturo STO;
15. meni, da lahko prenos tehnologije spodbudi gospodarsko rast in pospeši trgovino; pozdravlja nadaljevanje pogajanj o širitvi Sporazuma o trgovini z izdelki informacijske tehnologije, ki povečuje tako nabor vključenih izdelkov kot število držav na njegovem področju uporabe; odločno spodbuja vse udeleženke pogajanj, naj si še naprej prizadevajo doseči dogovor pred deveto ministrsko konferenco;
16. pozdravlja revizijo večstranskega sporazuma STO o javnih naročilih, kot je bila dogovorjena marca 2012, in priznava, kako pomembno je, da EU ratificira ta sporazum pred deveto ministrsko konferenco, da bo lahko začel veljati pred letom 2014; meni, da bodo jasnejša in strožja pravila za postopke oddaje povečala preglednost javnih naročil in skupaj z obsežnejšim seznamom blaga in storitev ter subjektov podpisnicam nudila več priložnosti; poziva članice STO, predvsem države v razvoju in sedanje opazovalke večstranskega sporazuma o javnih naročilih, naj razmislijo o pristopu k sporazumu, da bi lahko izkoristile nove določbe o večji prožnosti za države v razvoju in uživale prednosti sporazuma;
17. pozdravlja junija 2013 sprejeto odločitev, da se izjema za najmanj razvite države v zvezi s trgovinskimi vidiki pravic intelektualne lastnine podaljša za osem let do 1. julija 2021, kar je dodaten način, da se prepreči uvedba enakega pristopa za vse in se namesto tega upoštevajo posebnosti držav v razvoju;
18. spodbuja članice STO, naj proaktivno podprejo prizadevanja STO za uspešno in učinkovito vzpostavitev delovnih odnosov in poglobitev sodelovanja z drugimi mednarodnimi organizacijami, katerih delo vpliva na svetovnotrговinske pogovore, zlasti z Mednarodno organizacijo dela, Svetovno zdravstveno organizacijo ter OZN in njenimi agencijami in organi, na primer Konferenco o trgovini in razvoju, Organizacijo za prehrano in kmetijstvo, Programom Združenih narodov za okolje, Programom Združenih

narodov za razvoj in Okvirno konvencijo Združenih narodov o spremembi podnebja, pa tudi Mednarodnim denarnim skladom, Svetovno banko in OECD, da bi zagotovili vzajemno podporo in sinergijo med trgovinskimi in netrgovinskimi vprašanji; podpira prizadevanja za sprejetje mednarodnih standardov in regulativno sodelovanje;

19. poziva k temeljitemu razmisleku o tem, kako bi vprašanja netrgovinske narave bolje prilagodili pravilom STO, da bi članicam omogočili uresničevanje legitimnih političnih ciljev, hkrati pa ohranili dostop do trga; v zvezi s tem poudarja, da bi bilo treba odločno podpreti prizadevanja za sprejetje in učinkovito izvajanje mednarodnih standardov na socialnem področju ter na področju dela, okolja in človekovih pravic ter zagotoviti pomoč, ki jo potrebujejo države v razvoju, da bi izpolnile te standarde;
20. je prepričan, da lahko nezadostno razlikovanje med državami v razvoju kljub zelo različnim ravnam njihovega gospodarskega razvoja in njihovim posebnim potrebam pomeni oviro pri sprejemanju učinkovitih ukrepov v korist tem državam v skladu s ciljem, izraženim v okviru pogajalskega kroga iz Dohe, in lahko škoduje državam v razvoju, katerih potrebe so največje; poziva naprednejše države v razvoju, naj že med trenutnim krogom pogajanj prevzamejo svoj delež odgovornosti in prispevajo v skladu s svojo ravno razvoja in konkurenčnostjo v sektorju;
21. meni, da bi bilo treba resno in na podlagi objektivnih meril, ki niso vezana samo na bruto domači proizvod, preučiti vprašanje kategorizacije ali podkategorizacije, ne samo za države v razvoju, pač pa tudi za vse druge članice STO, da bi bilo mogoče ločeno uporabljati obstoječe sporazume ali sporazume, o katerih še potekajo pogajanja;
22. meni, da je bistvenega pomena izpolniti razvojni mandat že dolgo trajajočega kroga pogajanj iz Dohe; zato poziva vse članice STO, naj ob upoštevanju končnega cilja preučijo vse možnosti, ki so na voljo, da bi dosegli uravnotežen rezultat;
23. vztraja pri tem, da bi morala EU še naprej imeti vodilno vlogo pri spodbujanju oprijemljivega napredka pri tekočih pogajanjih STO, da bi v bližnji prihodnosti dokončno sklenili krog pogajanj o razvoju iz Dohe, s posredovanjem med različnimi stališči članic STO pa tudi pri olajševanju celovitega sodelovanja najmanj razvitih držav v svetovni trgovini;
24. poudarja, kako pomembna je STO pri izvajanju in uveljavljanju zavezujočih obveznosti in reševanju trgovinskih sporov;
25. meni, da bi morale članice STO kljub temu okrepiti prizadevanja na drugih področjih, opredeljenih v deklaraciji z ministrske konference iz Dohe, kot je trgovina z okoljskim blagom in storitvami, ki bi lahko znatno prispevala k trajnostnemu razvoju in preprečevanju posledic podnebnih sprememb; poziva članice STO, naj se seznaniijo s seznamom okoljskega blaga organizacije APEC; poziva EU, naj se še naprej zavzema za sklenitev sporazuma o okoljski tehnologiji, katerega cilj je znižanje tarif za proizvode okoljske tehnologije, in razjasni pravno razmerje med pravili STO in večstranskimi okoljskimi sporazumi;
26. poziva Komisijo in Svet, naj zagotovita, da bo Parlament še naprej tesno vključen v priprave na deveto ministrsko konferenco, ki bo na Baliu od 3. do 6. decembra 2013, da bo sproti prejemal obvestila in da se ga bo potrebi med ministrsko konferenco povprašalo po mnenju; poziva Komisijo, naj pri drugih članicah STO še naprej zagovarja povečanje

pomena parlamentarne razsežnosti STO;

27. poziva članice STO, naj okrepijo parlamentarno razsežnost STO in tako zagotovijo demokratično legitimnost; v zvezi s tem poudarja, da je treba zagotoviti, da bodo imeli poslanci boljši dostop do trgovinskih pogajanj in bodo vključeni v oblikovanje in izvajanje odločitev STO ter da se bo izvajal ustrezen nadzor nad trgovinskimi politikami v dobrobit njihovih državljanov; zato poziva k ustanovitvi stalne evropske parlamentarne delegacije v STO;
28. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, vladam in parlamentom držav članic ter generalnemu direktorju STO.